EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 3. 6. 2026
COM(2026) 207 final

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Írska

{SWD(2026) 207 final}

Odporúčanie

ODPORÚČANIE RADY

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Írska

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) V nariadení (EÚ) 2024/1263 sa stanovujú ciele rámca správy hospodárskych záležitostí, ktorými je podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií, ako aj zabrániť nadmerným deficitom verejných financií. V nariadení sa stanovuje, že Rada a Komisia vykonávajú mnohostranný dohľad v kontexte európskeho semestra v súlade s cieľmi a požiadavkami stanovenými v Zmluve o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ). Európsky semester zahŕňa predovšetkým formulovanie odporúčaní pre jednotlivé krajiny a dohľad nad ich vykonávaním.

(2) Komisia 16. júla 2025 prijala návrh nariadenia, ktorým sa zriaďuje Európsky fond pre hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť, poľnohospodárstvo a vidiek, rybárstvo a námorné záležitosti, prosperitu a bezpečnosť na roky 2028 – 2034 a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2023/955 a nariadenie (EÚ, Euratom) 2024/2509 ([2]). Cieľom návrhu je zvýšiť účinnosť financovania z prostriedkov Únie tak, že sa zníži fragmentácia

([1]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 (Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky fond pre hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť, poľnohospodárstvo a vidiek, rybárstvo a námorné záležitosti, prosperitu a bezpečnosť na roky 2028 – 2034 a ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2023/955 a nariadenie (EÚ, Euratom) 2024/2509 [COM(2025) 565 final]. O navrhovanom nariadení sa v súčasnosti rokuje so spoluzákonodarcami.

finančnej štruktúry, a podporiť členské štáty pri koordinácii ich hospodárskej politiky v súlade s článkom 175 ZFEÚ.

(3) Komisia 25. novembra 2025 prijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Írska na rok 2026. Komisia v ten istý deň prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 správu o mechanizme varovania na rok 2026, v ktorej Írsko neurčila za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné hĺbkové preskúmanie. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny, odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa ľudského kapitálu v Európskej únii a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2026, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala odporúčanie týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny ([3]) 21. apríla 2026 a spoločnú správu o zamestnanosti a odporúčanie týkajúce sa ľudského kapitálu 9. marca 2026.

(4) Komisia uverejnila 29. januára 2025 Kompas konkurencieschopnosti, čo je strategický rámec, ktorého cieľom je posilniť globálnu konkurencieschopnosť Únie v nasledujúcich piatich rokoch. Sú v ňom identifikované tri transformačné požiadavky, a to inovácie, dekarbonizácia a konkurencieschopnosť a bezpečnosť, ktoré sú kritickými piliermi udržateľného hospodárskeho rastu. Európsky semester je zosúladený s Kompasom konkurencieschopnosti, čím sa zabezpečuje, aby hospodárske politiky členských štátov boli konzistentné so strategickými cieľmi Komisie, čím sa vytvára jednotný prístup k správe hospodárskych záležitostí, ktorý podporuje udržateľný rast, inovácie a odolnosť v celej Únii.

(5) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2026 naďalej vyvíja súbežne so záverečnou fázou vykonávania Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti (RRF) ([4]). Pre plnenie politických priorít v rámci európskeho semestra mali zásadný význam plány obnovy a odolnosti spolu s financovaním v rámci politiky súdržnosti, keďže tieto plány boli potrebné na účinné riešenie všetkých výziev identifikovaných v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v nedávnych cykloch, resp. ich významnej podskupiny, pričom v programoch financovaných z európskej politiky súdržnosti sa museli zohľadňovať odporúčania pre jednotlivé krajiny. V nadväznosti na to, ako sa trvanie Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti blíži ku koncu, je nevyhnutné naďalej zachovávať reformy a investície podporované a vykonávané v rámci tohto mechanizmu, a to najmä tie, ktoré prispievajú k riešeniu výziev identifikovaných v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny.

(6) Komisia 3. júna 2026 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Írska na rok 2026. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Írsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Írska. Na základe uvedenej analýzy sa v správe o krajine identifikovali najnaliehavejšie výzvy, ktorým Írsko čelí. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Írska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov Únie v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

([3]) Ú. v. EÚ C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

(7) Rada 10. marca 2026 na základe posúdenia a odporúčania Komisie prijala odporúčanie, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Írska z januára 2026 ([5]). Plán predložený v súlade s článkom 15 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263 sa vzťahuje na obdobie 2026 až 2030 a stanovuje sa v ňom rozpočtové obmedzenie vo forme maximálnej miery rastu čistých výdavkov počas piatich rokov. Rada odporučila tieto maximálne miery rastu čistých výdavkov: 6,6 % v roku 2026, 6,0 % v roku 2027, 7,6 % v roku 2028, 6,7 % v roku 2029 a 6,4 % v roku 2030, čo zodpovedá maximálnym kumulatívnym mieram rastu vypočítaným s odkazom na základný rok 2024, a to 16,5 % v roku 2026, 23,5 % v roku 2027, 32,9 % v roku 2028, 41,7 % v roku 2029 a 50,9 % v roku 2030. Toto odporúčanie nahrádza odporúčanie z 21. januára 2025 ([6]). Maximálne miery rastu čistých výdavkov stanovené v tomto dokumente na rok 2025, konkrétne 5,1 % ročne a 15,4 % kumulatívne vzhľadom na základný rok 2023, však zostávajú relevantné na posúdenie súladu až do roku 2025 vrátane.

(8) Útočná vojna Ruska proti Ukrajine a jej dôsledky predstavujú pre Európsku úniu existenčnú výzvu. Komisia vyzvala členské štáty, aby požiadali o koordinovanú aktiváciu národnej únikovej doložky Paktu stability a rastu s cieľom podporiť úsilie EÚ o dosiahnutie rýchleho a výrazného zvýšenia výdavkov na obranu ([7]) a Európska rada tento návrh uvítala 6. marca 2025. Členské štáty môžu kedykoľvek do roku 2028 stále požiadať o aktiváciu národnej únikovej doložky, ak spĺňajú kritériá stanovené v článku 26 nariadenia (EÚ) 2024/1263.

(9) Írsko 30. apríla 2026 predložilo svoju výročnú správu o pokroku za rok 2026 ([8]) týkajúcu sa dodržiavania odporúčaných maximálnych mier rastu čistých výdavkov a realizácie reforiem a investícií reagujúcich na hlavné výzvy uvedené v odporúčaniach pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra. Vo výročnej správe o pokroku sa zohľadňujú aj polročné správy Írska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti v súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(10) Rast reálneho HDP v roku 2025 bol 12,3 % a inflácia podľa HICP bola na úrovni 2,1 %. V prognóze Komisie z jari 2026 sa predpokladá pokles reálneho HDP o 1,2 % v roku 2026 a nárast o 3,4 % v roku 2027, zatiaľ čo inflácia podľa HICP má byť na úrovni 3,5 % v roku 2026 a 2,6 % v roku 2027.

(11) Na základe údajov, ktoré poskytol Eurostat ([9]), sa prebytok verejných financií Írska znížil zo 4,1 % HDP v roku 2024 na 1,8 % v roku 2025. Do zníženia prebytku v roku 2025 sa premieta najmä absencia vysokých jednorazových príjmov zaznamenaných v roku 2024. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2026 predpokladá prebytok na úrovni 1,4 % HDP v roku 2026 a na úrovni 1,2 % HDP v roku 2027.

([5]) Odporúčanie Rady z 10. marca 2026, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Írska (Ú. v. EÚ C, C/2026/1812, 20.3.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1812/oj).

([6]) Odporúčanie Rady z 21. januára 2025, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Írska (Ú. v. EÚ C, C/2025/667, 10.2.2025, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2025/667/oj).

([7]) Oznámenie Komisie s názvom Zohľadnenie zvýšených výdavkov na obranu v rámci Paktu stability a rastu, Brusel, 19. 3. 2025, C(2025) 2000 final.

([8]) Výročné správy o pokroku za rok 2026 sú k dispozícii na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([9]) Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2026.

Zníženie prebytku v rokoch 2026 a 2027 je najmä výsledkom zmiernenia rastu príjmov a výrazného predpokladaného nárastu výdavkov na mzdy vo verejnom sektore, sociálne dávky a verejné investície.

(12) Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky ([10]), ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, v roku 2025 vo všeobecnosti neutrálne. Predpokladá sa, že v rokoch 2026 a 2027 zostanú vo všeobecnosti neutrálne.

(13) Na základe údajov, ktoré poskytol Eurostat ([11]), sa verejný dlh Írska znížil z 38,3 % HDP na konci roka 2024 na 32,9 % na konci roka 2025. Do poklesu miery zadlženosti v roku 2025 sa premieta najmä silný reálny rast hospodárstva a dosiahnutý rozpočtový prebytok. Na základe opatrení v príslušných oblastiach politiky, ktoré boli známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2026 predpokladá, že pomer dlhu k HDP sa do konca roka 2026 zníži na 32,4 %, pričom do konca roka 2027 dôjde k ďalšiemu zníženiu na 31,6 %.

(14) Na základe prognózy Komisie z jari 2026 predstavovali v roku 2025 v Írsku celkové výdavky verejnej správy na obranu 0,2 % HDP a predpokladá sa, že v roku 2026 budú na rovnakej úrovni.

(15) Únia naďalej čelí rizikám v súvislosti s narušením dodávok energie a zvýšenou volatilitou cien, ktoré ešte zhoršuje geopolitické napätie ovplyvňujúce svetové trhy s ropou a plynom. Skúsenosti z energetickej krízy v rokoch 2022 – 2023 ukázali, že rozsiahle a necielené opatrenia prinášajú veľké fiškálne náklady a sú sociálne a ekonomicky neefektívne. Od vypuknutia vojny na Blízkom východe vo februári 2026 Írsko prijalo opatrenia fiškálnej politiky, ktorými sa zmierňuje vplyv vysokých cien energií na domácnosti a podniky ([12]). Patrí k nim necielené zníženie spotrebných daní a poplatku Národnej agentúry pre ropné rezervy (NORA) do júla 2026, odklad zvýšenia uhlíkovej dane do októbra 2026, cielené subvencie pre odvetvie dopravy do mája 2026 a pre poľnohospodárstvo do júla 2026 a cielené sociálne transfery pre domácnosti s nízkymi príjmami v apríli 2026. Podľa prognózy Komisie z jari 2026 sa predpokladá, že fiškálne náklady na tieto opatrenia dosiahnu v roku 2026 úroveň 0,1 % HDP. Komisia odhaduje, že ak by tieto opatrenia zostali v platnosti do konca roka 2026, fiškálne náklady na ne by v roku 2026 predstavovali 0,3 % HDP.

(16) Podľa výpočtov Komisie vzrástli čisté výdavky v Írsku v roku 2025 o 6,7 % a kumulatívne za roky 2024 a 2025 o 15 %. Rast čistých výdavkov v roku 2025 je vyšší ako maximálna miera rastu odporúčaná Radou v januári 2025, čo zodpovedá odchýlke mierne nad 0,3 % HDP v ročnom vyjadrení. Ak vezmeme do úvahy roky 2024 a 2025 spolu, kumulatívna miera rastu čistých výdavkov je nižšia ako odporúčaná maximálna miera rastu. Zároveň, ako bolo uvedené, rozpočtová pozícia za rok 2025 bola prebytková a verejný dlh bol nižší ako 60 % HDP.

([10]) Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu EÚ. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

([11]) Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2026.

([12]) Ide o stav k dátumu uzávierky prognózy Komisie z jari 2026 (4. mája 2026).

(17) Podľa výpočtov Komisie sa predpokladá, že čisté výdavky v Írsku porastú v roku 2026 o 6,1 % a kumulatívne za roky 2025 a 2026 o 13,2 %. Predpokladaný rast čistých výdavkov v roku 2026 je nižší ako maximálna miera rastu odporúčaná Radou v marci 2026. Ak vezmeme do úvahy roky 2025 a 2026 spolu, aj predpokladaná kumulatívna miera rastu čistých výdavkov je nižšia ako odporúčaná maximálna miera rastu.

(18) Riziko pre stabilitu verejných financií naďalej predstavuje závislosť írskych verejných príjmov od zdaňovania príjmov právnických osôb v prípade nadnárodných podnikov v zahraničnom vlastníctve. Mimoriadne vysoké príjmy z dane z príjmov právnických osôb pochádzajú od relatívne malého počtu veľkých spoločností vo farmaceutickom odvetví a v odvetví IKT a odhaduje sa, že podstatná časť príjmov je neočakávaná, t. j. prevyšuje to, čo možno vysvetliť domácou hospodárskou činnosťou. V dôsledku toho by príjmy z dane z príjmov právnických osôb mohli byť výrazne ovplyvnené medzinárodným vývojom, napríklad zmenami v globálnom obchodnom a daňovom prostredí. Riziká spojené s daňami z príjmov právnických osôb sa znásobujú vzájomným prepojením medzi základom dane z príjmu právnických a fyzických osôb, keďže nadnárodné spoločnosti v zahraničnom vlastníctve sú aj kľúčovými prispievateľmi k príjmom z práce a následne k príjmom z dane z príjmu. Na zmiernenie fiškálnych rizík presmeruje Írsko časť svojich neočakávaných príjmov do fondu Futre Ireland Fund a fondu Infrastructure, Climate and Nature Fund s cieľom vytvoriť fiškálne rezervy. Väčšina zostávajúcich neočakávaných príjmov sa však má použiť v súlade so strednodobým fiškálno-štrukturálnym plánom Írska. V záujme zníženia závislosti rozpočtu od potenciálne prechodných príjmov by Írsku pomohla diverzifikácia zdrojov rozpočtových príjmov.

(19) Pretrvávajú dlhodobé riziká fiškálnej udržateľnosti v zdravotníctve. Výdavky na zdravotníctvo v Írsku patria aj napriek relatívne mladému a zdravému obyvateľstvu k najvyšším v EÚ. Riziko pre fiškálnu udržateľnosť predstavuje štrukturálna neefektívnosť, ako napríklad veľká závislosť systému od nákladnej nemocničnej starostlivosti a obmedzená dostupnosť primárnej starostlivosti. Túto situáciu ešte zhoršuje rastúci tlak na dopyt v dôsledku starnutia obyvateľstva. Írsko zavádza opatrenia na obmedzenie nákladov v zdravotníctve prostredníctvom pracovnej skupiny pre produktivitu a úspory; väčšina výsledkov však zatiaľ nie je trvalá a nezabránila prekročeniu rozpočtu na zdravotníctvo v roku 2025. Okrem toho je potrebné prijať politické opatrenia na urýchlenie prechodu na všeobecne dostupnú primárnu zdravotnú starostlivosť a zároveň riešiť obmedzenia v oblasti infraštruktúry a nedostatok lekárov. Írsko realizuje reformy zamerané na decentralizáciu poskytovania zdravotnej starostlivosti, avšak pokrok pri rozširovaní nároku na zdravotnú starostlivosť a zlepšovaní celkovej dostupnosti verejnej primárnej starostlivosti je obmedzený.

(20) Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonávanie nástrojov financovania Únie, naďalej treba systematicky, zmysluplne a včas zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany, a to aj v kontexte európskeho semestra.

(21) Vykonávanie programov politiky súdržnosti, ktoré zahŕňajú podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Fondu na spravodlivú transformáciu (FST) a Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) v Írsku, dosahuje na úrovni EÚ nadpriemerné tempo, a to tak z hľadiska výberu projektov, ako aj z hľadiska platieb. Je dôležité udržať súčasnú dynamiku a zároveň maximalizovať vplyv investícií v praxi. Írsko už v rámci svojich programov politiky súdržnosti prijíma opatrenia na podporu konkurencieschopnosti a rastu. Írsko musí zároveň urýchliť vykonávanie Fondu na spravodlivú transformáciu, keďže príslušné zdroje sa majú vyplatiť do konca roka

2026. Je nevyhnutné zabezpečiť, aby sa rýchlo a účinne realizovali nové investície, ktoré Írsko identifikovalo vo svojom strednodobom preskúmaní fondov politiky súdržnosti – najmä tie, ktoré súvisia s piatimi prioritami stanovenými v nariadení o strednodobom preskúmaní ([13]).

(22) Írsko čelí viacerým výzvam súvisiacim s produktivitou domáceho hospodárstva, so zvyšovaním financovania podnikov, s obmedzenými priamymi maloobchodnými investíciami, so závislosťou od fosílnych palív, s rastúcim dopytom zo strany veľkých odberateľov energie, energetickou infraštruktúrou, energetickou efektívnosťou, udržateľnou verejnou dopravou a dostupnosťou infraštruktúry na nabíjanie elektrických vozidiel. Takisto čelí aj výzvam súvisiacim so zavádzaním udržateľných poľnohospodárskych postupov, s nedostatkami ovplyvňujúcimi kvalitu vody, únikmi vody a čistením odpadových vôd, ako aj s obmedzeným pokrokom v oblasti obehových ukazovateľov, ktoré majú zachovať materiálnu hodnotu v domácom hospodárstve. A napokon čelí výzvam súvisiacim s bezdomovectvom a cenovo dostupným a sociálnym bývaním, obmedzeniami kapacít miestnych orgánov pri realizácii projektov bývania, ako aj v odvetví bytovej výstavby, ale aj s trhom práce a so sociálnym začlenením osôb so zdravotným postihnutím a osamelých rodičov.

(23) Za vysokou celkovou produktivitou Írska vo veľkej miere stoja zahraničné nadnárodné spoločnosti, zatiaľ čo produktivita domácich firiem – väčšinou MSP – zaostáva za zahraničnými nadnárodnými spoločnosťami a porovnateľnými spoločnosťami v EÚ. Posilnenie domácich inovačných kapacít má zásadný význam pre budovanie vyváženejšieho a odolnejšieho hospodárstva, čo je obzvlášť dôležité v meniacom sa globálnom prostredí. Verejné výdavky na výskum a vývoj v Írsku patria k najnižším v EÚ, predstavujú len 0,2 % HDP [0,4 % HND* ([14])] a súkromný výskum a vývoj je vysokokoncentrovaný v podnikoch v zahraničnom vlastníctve, pričom domáce MSP investujú nedostatočne. Daňové úľavy zostávajú hlavným nástrojom verejnej podpory súkromného výskumu a vývoja v Írsku. Hoci sú dôležitým nástrojom, priame financovanie výskumu a inovácií by bolo lepším riešením potrieb írskych MSP. V revidovanom národnom rozvojovom pláne a nedávno uverejnenom akčnom pláne pre konkurencieschopnosť a produktivitu sa predpokladá zvýšenie financovania a podpory súkromného a verejného výskumu, vývoja a inovácií. Na posilnenie domácej inovačnej kapacity Írska je však rozhodujúca úplná a včasná realizácia spolu s udržateľným zvyšovaním investícií.

(24) Napriek tomu, že investície rizikového kapitálu sú v podstate v súlade s priemerom EÚ, írske fondy rizikového kapitálu sú v porovnaní s európskymi partnermi zvyčajne menšie, čo prispieva k menším objemom transakcií a k výraznému nedostatku kapitálového financovania pre írske firmy, ktoré chcú rozšíriť svoju činnosť. Riešenie tejto medzery vo financovaní scaleupov má zásadný význam pre zabránenie odchodu rýchlo rastúcich firiem a posilnenie domáceho rastu. Zatiaľ čo štátom podporované iniciatívy zaznamenali určitý úspech pri mobilizácii investícií pre startupy a scaleupy, kapitálové financovanie zo strany inštitucionálnych investorov je obmedzené. Podpora účasti inštitucionálnych investorov, najmä dôchodkových fondov, na rizikovom

([13]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2025/1914 z 18. septembra 2025, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2021/1058 a (EÚ) 2021/1056, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na riešenie strategických výziev v rámci strednodobého preskúmania.

([14]) Upravený hrubý národný dôchodok (HND*) vylučuje účinky globalizácie a odráža príjmovú úroveň obyvateľov Írska presnejšie ako HDP.

a súkromnom kapitáli môže mobilizovať kapitál a pomôcť zvýšiť investície do inovačných spoločností, ako aj podporiť rozširovanie podnikov.

(25) Írsko má jednu z najnižších úrovní priamej retailovej účasti na kapitálových trhoch v rámci EÚ. Dôvodom je najmä výrazné uprednostňovanie tradičných nástrojov sporenia, ako sú bankové vklady, poistné produkty a dôchodkové aktíva. Investíciám okrem toho bránia daňové prekážky a neexistencia osobitného sporiaceho a investičného účtu. V poslednom čase sa zintenzívnilo politické úsilie o podporu väčšej účasti domácností na kapitálových trhoch. Uľahčením vyšších priamych retailových investícií môžu domácnosti rozšíriť svoje investičné príležitosti a ich úspory môžu smerovať do produktívnych investícií, čo v konečnom dôsledku podporí rast a inovácie.

(26) Závislosť od fosílnych palivách je naďalej značná. Írsko sa zaviazalo dosiahnuť ambiciózne ciele zníženia emisií, zaviedlo uhlíkové rozpočty a odvetvové emisné stropy, pričom pre jednotlivé odvetvia stanovilo jasné spôsoby znižovania emisií. Má sa to dosiahnuť najmä výrazným zvýšením využívania energie z obnoviteľných zdrojov. Hoci sa podiel obnoviteľných zdrojov energie na hrubej konečnej spotrebe energie zvýšil, Írsko nie je na dobrej ceste k dosiahnutiu národného cieľa znížiť emisie o 51 % do roku 2030 v porovnaní s úrovňou v roku 2018. Fosílne palivá majú stále najväčší podiel na energetickom mixe, pričom zemný plyn bude v roku 2024 predstavovať približne jednu tretinu celkových dodávok energie, z ktorých sa veľká väčšina dováža. Preto je potrebné v Írsku ďalej využívať potenciál obnoviteľných zdrojov energie. Ich ďalšie zavádzanie sa uľahčí realizáciou efektívnejšieho rámca plánovania a povoľovania, ako sú napríklad prvky vymedzené v smernici RED III. Uhlíková daň podporuje dekarbonizáciu v celom hospodárstve a stanovuje jasný cenový signál pre znečisťovateľov, ale prítomnosť necielených a trvalých dotácií na fosílne palivá tieto cenové signály oslabuje. Preto sú na ďalšiu podporu znižovania závislosti od fosílnych palív potrebné dodatočné politické opatrenia.

(27) Prekážkou pri dosahovaní cieľov v oblasti klímy sú veľké nenaplnené investičné potreby v prípade elektrizačnej sústavy. Kombinácia vyššieho domáceho dopytu po elektrine a integrácie rastúceho podielu výroby elektriny z variabilných obnoviteľných zdrojov prehlbuje potrebu zlepšenia energetickej infraštruktúry, najmä v oblasti prenosu, distribúcie a skladovania. Čoraz vyššie miery krátenia a obmedzenia v sústave v dôsledku nedostatočnej kapacity znižujú tok elektriny z obnoviteľných zdrojov, čím sa zvyšujú emisie a ceny elektriny. Vyžaduje si to modernizovanú a rozšírenú infraštruktúru sústavy, ako aj zvýšené úsilie o zlepšenie flexibility elektrizačnej sústavy, ktorá nie je založená na fosílnych palivách, aby bolo možné účinne presúvať energiu z výrobných centier do centier dopytu. Hoci sa na rozšírenie a modernizáciu sústavy vyčlenili značné finančné prostriedky, realizácia investícií ešte stále nie je ukončená. Významný míľnik sa dosiahol v oblasti inštalácie inteligentných meracích zariadení, keďže približne 80 % domácností má v súčasnosti prístup k údajom o spotrebe v reálnom čase, je však potrebné zlepšiť dostupnosť týchto údajov a ďalej podporovať spotrebiteľov, aby sa aktívne zapájali do trhu s flexibilitou, a to aj prostredníctvom opatrení reakcie na strane dopytu.

(28) Emisie v stavebníctve sa v roku 2024 zvýšili o 4,9 %, čiastočne v dôsledku energeticky náročného fondu budov a závislosti od vykurovania priestorov a ohrevu vody na báze fosílnych palív, čo podčiarkuje potrebu dekarbonizácie dopytu po energii. Hoci sa tempo modernizácie medziročne zvyšuje, stále nie je dostatočné na dosiahnutie cieľov stanovených v stratégii modernizácie. Dodatočná podpora na modernizáciu súkromných obydlí by sa mohla ďalej zamerať na nájomníkov, sociálne

bývanie alebo viacbytové domy, prípadne na budovy s najhoršími výsledkami. Ďalšie úsilie o využitie potenciálu diaľkového vykurovania by tiež umožnilo nákladovo efektívnu dekarbonizáciu vykurovania. Verejné budovy majú významný podiel na spotrebe energie v nebytových priestoroch, ale vynaložilo sa úsilie na zlepšenie ich energetickej efektívnosti, najmä prostredníctvom viacerých projektov Pathfinder vo verejnom sektore. Predbežné zistenia poukazujú na významný pokrok a zlepšenie v oblasti energetickej efektívnosti aj celkového zníženia emisií. Na dosiahnutie cieľov do roku 2030 je preto dôležité neustále využívať skúsenosti získané v rámci projektu modernizácie vo verejnom sektore.

(29) Významný podiel dopytu po energii naďalej predstavujú veľkí odberatelia energie. Spotreba meranej elektriny v dátových centrách sa v rokoch 2023 až 2024 zvýšila na pätinu írskych dodávok elektriny. Odhaduje sa, že tento objem by sa mohol zvýšiť, keďže toto odvetvie sa naďalej rozširuje. Írska komisia pre reguláciu verejných služieb vydala v decembri 2025 konečnú politiku pripojenia nových dátových centier k elektrizačnej sústave. Dátové centrá preto musia zabezpečiť regulovateľnú výrobu na mieste alebo miestnu výrobu či skladovanie energie v objeme rovnajúcom sa ich maximálnej dovoznej kapacite. Okrem toho musí byť 80 % ich ročného dopytu uspokojených novými, dodatočnými projektmi v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov v Írsku počas šesťročného obdobia realizácie. Hoci ide o dôležitý krok, existujú riziká odkázanosti na fosílne palivá, ktoré by sa mali riešiť. Zostávajúci podiel ročného dopytu by sa mohol uspokojiť výrobou energie z fosílnych zdrojov, čo by pôsobilo proti dekarbonizácii energetického systému. Okrem toho by šesťročné obdobie realizácie mohlo v krátkodobom horizonte prispieť k výraznému nárastu výroby energie z fosílnych palív, čo by ohrozilo cieľ zníženia emisií do roku 2030. Ďalšie zabezpečenie prepojenia priestorového plánovania veľkých odberateľov energie s dostupnosťou OZE a obmedzeniami v sústave, najmä prostredníctvom realizácie opatrení uvedených v stratégii LEAP, by prispelo k obídeniu niektorých problémov spojených s dodatočným pripojením.

(30) V Írsku si zvýšenie udržateľnosti mobility vyžaduje ďalšie investície do integrovanejšej siete verejnej dopravy, pretože by to mohlo zmierniť preťaženie miest, zlepšiť mobilitu pracovnej sily a podporiť udržateľný rast. Zlepšením prepojenia medzi vidieckymi a mestskými oblasťami by sa znížila závislosť od automobilov, zlepšil by sa prístup k službám vo vidieckych oblastiach, hospodársky rozvoj by bol inkluzívnejší a zároveň by sa zabezpečilo, aby všetky regióny ťažili z prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo. Na dostupnosť a dekarbonizáciu sú nevyhnutné ďalšie železnice s nulovými emisiami. V rámci dekarbonizácie cestnej dopravy sa Írsko vyzýva, aby urýchlilo zavádzanie infraštruktúry na nabíjanie elektrických vozidiel pre osobné aj nákladné automobily. Prispelo by to aj k väčšiemu rozšíreniu elektrických vozidiel. Hustota infraštruktúry na nabíjanie elektrických vozidiel je stále obmedzená, a to aj vo vidieckych oblastiach. Okrem toho v porovnaní s cieľmi na rok 2030 stanovenými v nariadení o infraštruktúre pre alternatívne palivá pretrvávajú v oblasti nabíjacej infraštruktúry pozdĺž cestnej siete TEN-T značné nedostatky.

(31) Írsko čelí výzvam v súvislosti s prechodom na udržateľnejšie poľnohospodárstvo. Emisie skleníkových plynov z tohto odvetvia by sa mohli ďalej znižovať, aby sa zabezpečil súlad s vnútroštátnymi cieľmi a cieľmi EÚ. Hoci sa v akčnom pláne v oblasti klímy stanovil cieľ znížiť emisie do roku 2030 o 25 %, predbežné údaje naznačujú, že emisie sa od roku 2018 znížili len nepatrne, takže existuje priestor na ďalšie politické opatrenia. Okrem toho by sa mohli ďalej riešiť problémy s únikom živín z poľnohospodárstva, ktorý ovplyvňuje kvalitu vodných útvarov. Podľa údajov

Írskej agentúry pre ochranu životného prostredia bola v poslednom kole hodnotenia na roky 2019 – 2024 približne polovica povrchových vôd v nevyhovujúcom ekologickom stave. Hoci sa na riešenie týchto problémov prijali dôležité opatrenia, rozvoj ďalších politík a postupov by mohol pomôcť súčasne znížiť emisie skleníkových plynov a straty živín.

(32) V aktualizácii národného rozvojového plánu sa počíta s významnými investíciami do vodohospodárskej infraštruktúry. Zásadný význam má zabezpečenie včasnej implementácie a efektívneho plnenia s cieľom riešiť pretrvávajúce štrukturálne nedostatky. V oblasti čistenia odpadových vôd naďalej pretrvávajú výzvy, pokiaľ ide o spoľahlivosť a environmentálnu výkonnosť, keďže starnúca infraštruktúra a obmedzená kapacita čistenia bránia pokroku pri plnení noriem. Napriek zlepšeniam patrí miera únikov stále medzi najvyššie v EÚ, čo poukazuje na potrebu ambicióznejšieho úsilia. Demografický rast, potreby medziodvetvového rozvoja a tlaky súvisiace s klímou ďalej vystavujú toto odvetvie riziku. Očakáva sa, že prebiehajúce infraštruktúrne projekty prispejú k dosiahnutiu pokroku, ich realizácia je však naďalej kľúčová na to, aby sa dostupnosť finančných prostriedkov premenila na hmatateľné zlepšenia. Okrem toho sa napriek jasnému právnemu rámcu zatiaľ nepodarilo pokročiť v zavádzaní ekonomických opatrení v prípade nadmernej spotreby vody. Zabezpečenie realizácie opatrení na obmedzenie nadmernej spotreby vody by motivovalo k jej efektívnejšiemu využívaniu a podporilo stabilnú a odolnú podporu vodohospodárskych služieb.

(33) Hoci Írsko zaviedlo rámec politiky obehového hospodárstva, pokrok v dosahovaní obehovosti bol obmedzený a zväčša sa obmedzoval na nižšie úrovne hierarchie odpadového hospodárstva, čo podčiarkuje potrebu ambicióznejších a celosystémových opatrení. Miera využívania obehového materiálu a miera recyklácie komunálneho odpadu sú pod priemerom EÚ. Ani recyklácia obalov nie je na dobrej ceste k dosiahnutiu cieľov EÚ na rok 2025. Vznik odpadu celkovo rastie, ale spracovanie sa naďalej zameriava na procesy zneškodňovania a energetického zhodnocovania, ako je spaľovanie a skládkovanie, pričom značná časť spracovania sa uskutočňuje v zahraničí. Podobný vývoj možno pozorovať aj v prípade stavebného a demolačného odpadu, najväčšieho írskeho toku odpadu, ktorý sa za posledné desaťročie zdvojnásobil. V národnom rozvojovom pláne je na programy súvisiace s obehovým hospodárstvom vyčlenených až 600 miliónov EUR, pričom bol stanovený národný cieľ zvýšiť mieru využívania obehového materiálu, ale výrazný pokrok bude závisieť od väčších politických ambícií, zvýšených investícií, najmä do vnútroštátnych recyklačných kapacít, a medziodvetvovej realizácie vrátane zamerania na stavebný a demolačný odpad. Vývoj nových hospodárskych nástrojov a posilnenie existujúcich, ale obmedzených opatrení by mohlo pomôcť posunúť stimuly ďalej v rámci hierarchie odpadového hospodárstva.

(34) Vzhľadom na kľúčovú úlohu ľudského kapitálu pri posilňovaní konkurencieschopnosti a strategickej autonómie Únie Rada v roku 2026 odporučila, aby členské štáty prijali opatrenia na urýchlené riešenie štrukturálnych výziev súvisiacich s ľudským kapitálom v oblasti zručností a vzdelávania, ktoré brzdia konkurencieschopnosť. K vykonávaniu odporúčania Rady týkajúceho sa ľudského kapitálu v Únii môžu prispieť aj odporúčania na rok 2026 adresované Írsku.

(35) Na zníženie bezdomovectva a ochranu príjmovo slabších skupín obyvateľstva, ktoré sú vyradené zo súkromného nájomného trhu, je nevyhnutné zvýšiť ponuku sociálneho bývania. Výstavba cenovo dostupného a sociálneho bývania sa rozširuje, ale stále výrazne zaostáva za súčasnými cieľmi a dopytom, čo dokazuje približne 60 000

domácností na čakacích listinách a ďalších 84 000 domácností v systémoch príspevkov na nájomné. Do sociálneho bývania sa investovali značné prostriedky. V stavebníctve však pretrvávajú obmedzenia na strane ponuky, zatiaľ čo problémy súvisiace s kapacitou, so zdrojmi a s finančným plánovaním miestnych orgánov, ako aj s udržateľnosťou financovania a so stabilitou schválených subjektov v oblasti bývania ešte viac obmedzujú rast ponuky sociálneho bývania. Bezdomovectvo sa za posledných päť rokov zdvojnásobilo a dosiahlo rekordný počet 17 500 ľudí využívajúcich núdzové ubytovanie, pričom 5 500 z nich tvoria deti. Súčasné programy prevencie bezdomovectva priniesli len skromné výsledky a nedokázali tento nárast zastaviť.

(36) Rýchly rast cien nehnuteľností v poslednom desaťročí spôsobil, že bývanie sa stalo čoraz nedostupnejším pre kupujúcich aj nájomcov. Nedostatok cenovo dostupného bývania ovplyvňuje konkurencieschopnosť Írska, pretože obmedzuje schopnosť podnikov, najmä MSP, prilákať kvalifikovaných pracovníkov, čo vytvára tlak na mzdy. Výstavba nových bytov sa zvyšuje, ale zďaleka nezodpovedá potrebám v oblasti bývania. To poukazuje na potrebu pokračovať v opatreniach na riešenie kapacitných obmedzení v sektore bytovej výstavby. To zahŕňa nedostatočný prístup k infraštruktúre, ako sú doprava a inžinierske siete, nedostatočnú dostupnosť pozemkov, neistotu pri plánovaní, nedostatočné možnosti financovania, nedostatok stavebných pracovníkov a nízku produktivitu v stavebníctve.

(37) Miestne orgány sú kľúčovými aktérmi pri realizácii národného plánovacieho rámca a majú kompetencie vo viacerých odvetviach vrátane bývania a plánovania. Obmedzenia v oblasti zdrojov, administratívnych kapacít a financovania viedli k oneskoreniu investícií do infraštruktúry a realizácie politiky, ako aj k nedostatkom v poskytovaní služieb, ktoré môžu mať vplyv aj na projekty bývania. To poukazuje na potrebu posilniť kapacity miestnych orgánov, napríklad umožnením dlhodobejšieho finančného plánovania, s cieľom posilniť miestne kapacity na realizáciu projektov v oblasti bývania na miestnej úrovni.

(38) Írsky trh práce je naďalej silný a vykazuje nízku mieru nezamestnanosti, výzvou však stále ostáva dosiahnutie inkluzívneho rastu, z ktorého by mali prospech všetky skupiny. Osoby so zdravotným postihnutím v Írsku naďalej pociťujú jeden z najvyšších rozdielov v zamestnanosti osôb so zdravotným postihnutím v EÚ a sú vystavené výrazne vyššiemu riziku chudoby. Opatrovateľské povinnosti a nedostatočný prístup k sociálnym službám zostávajú hlavnými prekážkami v prístupe na trh práce pre osamelých rodičov, ktorí čelia aj neprimerane vysokému riziku chudoby. Zároveň v kľúčových odvetviach pretrváva nedostatok a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, čo poukazuje na potrebu intenzívnejšieho oslovovania a zvyšovania kvalifikácie neaktívnych osôb. Investovanie do zručností by malo podporiť väčšie sociálne začlenenie znevýhodnených skupín vrátane osôb so zdravotným postihnutím, osamelých rodičov, Rómov a kočovníkov a pomôcť im dostať sa z chudoby.

(39) Vzhľadom na úzke prepojenia medzi ekonomikami členských štátov eurozóny a ich kolektívny príspevok k fungovaniu hospodárskej a menovej únie Rada v roku 2026 odporučila, aby členské štáty eurozóny prijali opatrenia na plnenie odporúčania týkajúceho sa hospodárskej politiky eurozóny na rok 2026, a to aj prostredníctvom svojich plánov obnovy a odolnosti. V prípade Írska odporúčanie 1 pomáha pri vykonávaní prvého, druhého a tretieho odporúčania týkajúceho sa eurozóny, odporúčanie 2 pomáha pri vykonávaní štvrtého odporúčania týkajúceho sa eurozóny, odporúčanie 3 pomáha pri vykonávaní siedmeho a jedenásteho odporúčania

týkajúceho sa eurozóny, odporúčanie 4 pomáha pri vykonávaní siedmeho odporúčania týkajúceho sa eurozóny a odporúčanie 6 pomáha pri vykonávaní piateho odporúčania týkajúceho sa eurozóny.

TÝMTO ODPORÚČA, aby Írsko v rokoch 2026 a 2027 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Dodržiavať maximálne miery rastu čistých výdavkov, ktoré odporučila Rada 10. marca 2026. Posilniť výdavky na obranu a pripravenosť a súčasne zabezpečiť efektívnosť výdavkov a postupnú úpravu rozpočtu s cieľom udržať výdavky na obranu na štrukturálne vyššej úrovni. Zabezpečiť, aby všetky opatrenia prijaté na zmiernenie vplyvu zvýšenia cien energií boli dočasné, zamerané na ochranu zraniteľných domácností alebo na riešenie potrieb energeticky náročných podnikov, aby sa zachovali stimuly na úspory energie a aby sa zároveň zabezpečilo, že ich fiškálne náklady budú zlučiteľné so záväzkami vyplývajúcimi z fiškálneho rámca EÚ. Rozšíriť základ dane s cieľom znížiť riziká spojené s vysokou koncentráciou daňových príjmov Írska. Pokračovať v úsilí o zavádzanie opatrení na zefektívnenie nákladov v zdravotníctve a zároveň urýchliť prechod na všeobecnú a dostupnú primárnu zdravotnú starostlivosť.

2. Zabezpečiť kontinuitu reforiem a investícií realizovaných v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Zachovať dynamiku realizácie programov politiky súdržnosti, v prípade potreby na základe prerozdelenia prostriedkov na strategické priority a flexibility, ktoré vyplynuli zo strednodobého preskúmania rámca politiky súdržnosti.

3. Zabezpečiť účinné a udržateľné zvyšovanie verejných investícií do výskumu a vývoja a podporu investícií podnikov do výskumu a vývoja a zamerať sa na riadne a včasné vykonávanie opatrení vrátane nástrojov priameho financovania na zvýšenie produktivity domácich podnikov. Rozšíriť zdroje financovania pre scaleupy uľahčením účasti inštitucionálnych investorov v oblasti rizikového kapitálu a súkromného kapitálu. Umožniť väčšie priame retailové investície domácností na kapitálových trhoch.

4. Znížiť celkovú závislosť od fosílnych palív. Urýchliť zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie, a to aj prostredníctvom efektívnejšieho rámca povoľovania. Odstrániť zostávajúce regulačné prekážky flexibility pre nefosílne zdroje. Urýchliť modernizáciu a rozšírenie infraštruktúry sústavy. Posilniť reakciu na strane dopytu. Vykonávať cielené opatrenia na podporu energetickej efektívnosti v súkromných budovách a pokračovať v úsilí v oblasti verejných budov. Ďalej investovať do riešení diaľkového vykurovania s cieľom využiť potenciál dekarbonizácie vykurovania. Zabezpečiť, aby sa pripojenie veľkých odberateľov energie k elektrizačnej sústave spájalo s dodatočnou kapacitou obnoviteľných zdrojov a flexibilitou systému. Posilniť investície do udržateľnej dopravy s prihliadnutím na regionálne rozdiely a urýchliť zavádzanie verejne prístupných nabíjacích miest pre vozidlá s nulovými emisiami.

5. Stimulovať ďalšie udržateľné poľnohospodárske politiky a postupy, ktorými sa znížia straty živín a emisie. Zabezpečiť realizáciu investícií do vodohospodárskej infraštruktúry s cieľom zlepšiť čistenie odpadových vôd a znížiť úniky vody, ako aj realizáciu opatrení na riešenie nadmernej spotreby vody. Zvýšiť investície do obehového hospodárstva na zlepšenie domácich recyklačných kapacít a ďalej rozvíjať hospodárske nástroje na predchádzanie vzniku odpadu a zvýšenie objemu opätovne použitého, opätovne vyrobeného a recyklovaného obsahu.

6. Ďalej zvyšovať ponuku cenovo dostupného a sociálneho bývania a zároveň predchádzať vylúčeniu zraniteľných skupín z bývania a znižovať jeho mieru. Ďalej riešiť kapacitné obmedzenia v odvetví bytovej výstavby zlepšením prístupu k infraštruktúre, priestorového manažmentu a plánovania, podmienok financovania, ponuky pracovných síl a stavebných metód. Posilniť kapacity miestnych orgánov pri realizácii projektov v oblasti bývania. Posilniť trh práce a sociálne začlenenie znevýhodnených skupín zavedením lepšie cielenej pomoci a zvyšovania kvalifikácie a zlepšením poskytovania sociálnych služieb a uľahčením prístupu k nim.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka